

ПРИЧИНИ І ПРОБЛЕМИ РОБОЧОЇ ЕМІГРАЦІЇ ПОЛЬСЬКОЇ МОЛОДІ

На сьогоднішній день дедалі більша кількість країн східної Європи стикається з проблемами робочої еміграції. Якщо наприкінці ХІХ ст. на поч. ХХ ст. цей процес був пов'язаний з промисловою революцією, переходом до технологічного способу виробництва, а також переходу до більш інтенсивного темпу виробництва, то зараз еміграція загалом торкається молодого населення, особливо в країнах східної Європи, а також в країнах, що розвиваються. Більшість молодих людей, які отримали вищу освіту, особливо ті, хто отримав вищу освіту закордоном, змінюють країну перебування. Ця тенденція в останній час набирає все більших масштабів. Серед усіх країн східної Європи найбільше страждає від впливу «умів» – Польща. Досить велика кількість дослідників вивчала цей процес, тож еміграції присвячено багато наукових праць.

Після вступу Польщі до Європейського Союзу явище еміграції значно посилилося. Його оцінка дуже складна, нелегко окреслити його значення і те, з якими верствами воно пов'язане. За останніми даними Центрального статистичного управління Польщі на кінець 2012 р. закордоном перебувало 2,13 млн. поляків. Це на 70 тисяч більше, ніж 2011 року, і на 130 тисяч більше, ніж 2010 року. Останній раз така кількість спостерігалась в 2007 р., що склала 2,27 млн. чоловік. Найбільше поляків виїжджає працювати до Великої Британії (637 тис.), до Німеччини (500 тис.), Ірландії (118 тис.) чи до Голландії і Італії (97 тис.). Кожного року збільшується число працюючих в Данії, Швеції і Норвегії. Було підраховано, що більшість емігрантів з Польщі працює закордоном впродовж 12 місяців.

Деякі поляки повертаються в Польщу і інвестують гроші, але більшість намагається за будь-яких обставин залишитись. Зі вступом Польщі в ЄС для поляків умови праці в Західній Європі значно спростилися, а заробітна пла-

та в Західній Європі ще залишається більшою ніж в Польщі, хоч темпи зростання польської економіки перевищують темпи зростання економік країн Західної Європи.

Згідно з останнім дослідженням Центрального статистичного управління Польщі, найчастіше працювати закордон виїжджає молодь, а саме 25–34 річні люди. Їх кількість становить 726 тис. осіб і це означає, що працювати виїхав приблизно кожний 9 молодий поляк. Молодь Польщі з кожним роком втрачає віру в майбутнє. Наприклад в Польщі без роботи зараз знаходиться 30 відсотків молоді всього краю. В порівнянні з 2012 роком (15–20 відсотків) ця цифра зросла майже вдвоє. Ще однією проблемою стала кількість випускників вищих навчальних закладів. Польща зараз займає перше місце серед країн Східної і Західної Європи по кількості випускників. Проблема полягає в тому, що тільки кожний 7 випускник може знайти роботу за своїм фахом. Цікаво, що більшість молодих випускників критично ставиться до себе і визнає, що після закінчення вищих навчальних закладів не мають досвіду праці. Велика кількість підприємств і компаній не хоче приймати співробітників, яким треба присвятити деякий час для того, щоб ще чомусь навчити. Тому молодь змушена або залишати край, або працювати на низько кваліфікованій роботі. Тому більшість з молодих людей вирішує шукати щастя закордоном.

Причини робочої еміграції молоді є досить різноманітними. Головною причиною робочої еміграції залишається високий рівень безробіття. Для молодих людей, випускників вищих навчальних закладів навіть наявність диплому не гарантує працю в Польщі. Крім того, середній заробіток в західній Європі перевищує середній заробіток в Польщі в декілька разів. Саме можливість заробити більше, ніж у власній країні, є однією з причин, яка спонукає сотні тисяч мігрантів щороку залишати рідні місця в пошуках кращої долі за кордоном. При цьому визначальним є не середній рівень доходів, які мігрант може заробити в країні потенційної міграції, а насамперед, різниця у доходах між країною, куди збирається мігрант, і країною його походження. Існують також інші причини робочої міграції молоді, наприклад вищий технічний рівень умов праці, а також соціальні умови більш привабливі в країнах заходу ніж в Польщі.

Можна виділити дві групи осіб, які пошукують працю закордоном. До першої групи належать особи, які мають низьку кваліфікацію праці чи взагалі не мають освіти. Загалом займають вони ринок низько кваліфікованої праці. До другої групи належать освічені люди, які залишають країну оскільки не бачать перспектив в майбутньому, їх не влаштовують умови праці та рівень заробітної плати. Найчастіше закордоном шукають «амбітної праці», яка буде задовольняти їх рівень кваліфікації і забезпечувати соціальні потреби. Більшість поляків працює на роботах, що нижчі від їхньої кваліфікації, в низькооплачуваних сферах, і як кажуть соціологи, вони є «легко замінною робо-

чою силою». Іноді можна знайти осіб, які займають високі посади, але загалом це добре освічені спеціалісти з великим професійним досвідом.

Загалом поляки за кордоном зайняті в сільському господарстві. Крім сільського господарства, поляки, ще працюють у сфері послуг і в будівництві та виробництві. Наприклад в Німеччині найменше заробляє працівник на будівлі (1500 євро), в той самий час як в Польщі заробітна плата такого працівника складає приблизно 400–500 євро. Є також шанс отримати роботу в установах і корпораціях ЄС. Робота в таких місцях є більш вірогідною для людей з інших груп мігрантів.

Та польські урядовці все одно б'ють на сполох, передбачаючи, що трудова еміграція загрожуватиме демографічній ситуації в країні, адже переважна більшість емігрантів (1,4 з 2,13 млн.) – це особи віком до 40 років. Згідно з останніми розрахунками демографів, 2014 року рівень смертності у Польщі може перевищити рівень народжуваності на 40 відсотків. Наприклад, у першому півріччі 2013 року в Польщі народилося 183 тисячі дітей (що на 9 тисяч менше, аніж за аналогічний період минулого року), а померло 202 тисячі осіб (на 7,6 тисячі більше).

Наприкінці 2012 року в Польщі була створена спеціальна комісія завданням якої є створення методів для зменшення кількості молодих польських мігрантів. Крім того, Європейська комісія з питань урегулювання процесів боротьби з безробіттям виділила кошти на урегулювання ситуації в Польщі. До кінця 2014 року до країни буде інвестовано 2 млрд. злотих на активізацію і збільшення місць праці. Ці гроші також будуть призначені для створення нових напрямків стажувань і виробничих практик.

Ще одним напрямком для виходу з такої ситуації є створення програми Гарантія для молоді. Європейський Союз на боротьбу з безробіттям і реалізації такої програми хоче виділити до кінця 2020 року 8 млрд. євро. Така програма передбачає скорочення терміну до одного місяця соціальних виплат по безробіттю. Особи в віку до 25 років мають отримувати пропозиції праці, пропозиції виробничих практик і стажувань частіше ніж зараз це функціонує.

У будь-якому випадку реальні чи потенційні виклики і загрози безпеці, які створює міграція, мають не лише негативне забарвлення. Вони своєю появою спонукають суспільства і держави до активності, реадптації безпеки, змушують глянути на неї під іншим кутом зору, сприяють створенню нових засобів її розширення та збагачення.

Література

1. Малиновська О. А. Міграція в умовах глобальної фінансово-економічної кризи / О.А. Малиновська // Регіональна економіка. – 2010. – № 2. – С. 123–134
2. Kaczmarczyk P., Polski Berlin? – Uwagi na temat najnowszych migracji Polakow do stolicy Niemiec. В: Ewa Jaźwińska, Marek Okolski (ред.), Ludzie na huśtawce. Migracje między peryferiami Polski i Zachodu, Warszawa 2001, с. 241–271.
3. Katarzyna Kubeł Migracja zarobkowa Polakow – charakterystyka [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twojaeuropa.pl/tag/migracja-zarobkowa-polakow>.
4. Unolt J. Ekonomiczne problemy rynku pracy / J. Unolt. Warszawa : Wyd-wo Interat, 1996. S. 109–110.
5. Заклекта О.А. Трудова міграція як умова розвитку міжнародного ринку праці // Вісник КНТЕУ – 2008. – № 4. – С. 9–13.
6. Реліна І.Є. Масштаби, форми та напрямки сучасних міграційних процесів // Науковий вісник. – 2011. – № 2. – С. 14–17.
7. Статистика стран мира [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iformatsiya.ru/>